

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies decimus et undecimus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1868

Acta S. Firmini Episcopi Auctore annoymo, Ex P. Possini Ms. cum editis
apud Dubouchetum in libro de Origine Domus Francioë collato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71246](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71246)

ACTA

S. FIRMINI EPISCOPI

Auctore anonymo,

Ex P. Possini Ms. cum editis
apud Dubouchetum in libro de
Origine Domus Francia collato.

CAPUT UNICUM

Sancti patria : illustres parentes :
fuga Usetiam : ad presbyteratum
et deinde episcopatum Usetien-
sem promotio, quem morti pro-
ximus fratris filio cedit.

Sanctus, Nar-
bone natus,
parentes.
Gentilitati er-
roris infectos
fugiens,
* lege alta
b

Fuit vir quidam in civitate Narbona *a*, qui de parentibus honestis secundum quidem seculi dignitatem descendisse dicitur, et ex exalta * parentum prosapia *b* existisse nobili germine ortus, cuius filius vocabatur Firminus; dum sacris polleret moribus, essetque Baptismi unda regeneratus, in teneris positus annis a Spiritu, qui, ubi vult, spirat, inspiratus, relicto superfluo gentilitatis ritu ad servitium sese Christi fideliter mancipavit. Eodem itaque tempore dum constantissime fides floret Christianorum, Firminus, parentibus adhuc gentilitatis *c* errori vacantibus, audiens Christianos Dominum Christum fateri, seque de Paganie superstitionis insidiis desiderans liberari, Evangelica secutus praecepta, quae dicunt: Nisi quis reliquerit patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut fratres, aut sorores, adhuc autem et animam, non potest meus esse discipulus *d*. Patre parentibusque relictis *e*, rebus interdum propriis pauperibus traditis, Christum pauperem bajulando crucem suam pauper secutus est.

Usetiam ten-
dit, ubi una
cum Ferreo-
lo fratris sui fi-
lio, etiam fu-
gitivo, a Rori-
cio

Itaque ab urbe Narbona egressus itinere arrepto ad civitatem quandam nobilissimam Usetiam pervenit, ibique Laurentium presbyterum reperit, virum doctum et religiosum, cuius amicitiae se jungens, et quasi familiaritatis obsequium praebens, aliquamdiu apud illum commemoratus, tranquillam duxit vitam. Quem Ferreolus *f* virgula praecleara filius fratris ejus subsequens gradu festino se ei jungere cupiebat. Quem beatus Firminus elevatis oculis videns, dixit ei: Fili, quo pergis aut quo vadis? Ille protinus respondit: Ego, derelicto patre et matre, secutus sum te, Domino toto corde paratus obedire. Tunc venerunt ad domum Roricii *g*, pontificis ac patricii, inveneruntque ibi juvenem sedentem, qui Roricio quotidie epulas ministrabat, qui, ut vidit Firminum, interrogavit eum dicens: Ex qua provincia es, vel ex qua natione * progenitus? Ille respondit: In

* lege progenie
seu stirpe.

Narbona civitate sum ortus. Pater, inquit, D meus Ferreolus vocatur, mater vero mea Industria *h* vocatur nomine. Haec audiens juvenis ille, ingressus palatium ipsius pontificis, nuntiavit ei omnia, quae a beato Firmino audierat.

3 Tunc pontifex jussit eum introire ad se, cui et dixit: Unde venis, aut quo pergis, vel quo vocaris nomine? Cui beatus Firminus dixit: In Narbona civitate ortus, relicto errore gentilitatis, Christo Domino serviturus huc adveni: de nomine autem, quod perquisisti, ego Firminus vocor. Cognovit autem ipse pontifex, quod esset ex sua progenie ortus: tituloque sancti ac beati amoris eum sibi junxit. Erat autem ipse Firminus annorum circiter duodecim, literis bene eruditus; Ferreolus vero septem annorum. Eadem die subsequente Roricus Firminum clericum faciens Diaconum ordinavit; Ferreolum vero tradidit Grammaticae eruditioni. Et dum Firminus annorum fuisset viginti *i*, ad honorem presbyterii pervenit.

illius urbis
episcopo ut
cognatus reci-
piatur, in cuius,
jam presbyter
factus,

4 Erat autem praedictus Roricus jam senex octoginta scilicet annorum, posuitque sub ditione sua beatum Firminum super omnes civitates provinciae (Occitaniae Inferioris) et cetera loca. Eodem anno subsequente Roricus vita functus est. Remansit vir religiosus Firminus Usetiae titulus et pastoralis culmine sublimatus, qui domi residens, jussit Ferreolum venire ad se; cum autem venisset, interrogavit eum de sua eruditione et de moribus suis. Quo perspecto, invenit eum dilectionis Dei et proximi concordem, charitatis non fictae; orationibus enim Domino jugiter adherere solum gaudebat. Itaque Firminus summus episcopus eum clericum fecit et non post multos dies Diaconum ordinavit.

senescentis se-
dem succedit.
Postea Ferreo-
lo, quem sub-
diaconum, dia-
conum, ac
deinde

5 Post haec sanctus Firminus gravi infirmitate infirmari coepit, tunc paterna cura cuncta peragens, atque pertractans supradictum Ferreolum diaconum vocans, presbyterum ordinavit, atque in vice sua super civitates, quibus ipse praerat, et super omnes vicos suos eum constituit, et praecipit ei, ut moneret sacerdotes, ut scirent, quomodo docerent populos et regerent sibi subjectos.

sacerdotem
consecravit,

6 Beatus vero Firminus graviter ex eadem infirmitate gravatus, parum loqui poterat, cui nocte quiescenti astitit angelus Domini, et vocans eum dixit: Firmine, dimissum est peccatum tuum, crastina die, hora diei tertia, videbis gloriam Dei et angelum Michaellem venientem, ut te suscipiat, atque ad regna caelorum perducat. Beatus vero Firminus clamans voce magna ad angelum dixit: Domine indica mihi, cui dimittam curam cunctarum civitatum provinciae. Cui angelus dixit: Filio fratris tui Ferreolo, quia datum est illi desuper, et haec dicens visio Angelica recessit. Qui autem vigilabant in eadem domo vocem angelicam audiebant *k*.

Usetiensem se-
dem, jussione
divina,

7 Audiens haec B. Firminus gavisus est valde, et missis epistolis episcopo Arelatensi *l* et Avenionensi *m* simulque Auraciensi *n* monuit, ut in loco suo Ferreolum episcopum ordinarerent *o*, quod et factum fuit. Post hoc vero beatissimus Firminus praecipit venire ad se omnes clericos, et presbyteros, et omnes ministros ecclesiae, et omnes subditos suos, quos venientes, pervolvens se ad pedes eorum, rogat, ut eidem dimitterent, si quid in eos deliquisset. Circa vero horam diei tertiam beatissimus antistes Firminus se in ecclesiam portare, et jussit

k
cedens, pie
moritur.
l
m n
o

A jussit sacra sibi mysteria celebrari expectans promissum angeli. Ut autem sanctum Domini corpus accepit, intentis auribus auscultans, audivit vocem canentium in aëre. Et signans se signo crucis, migravit in pace v Idus Octobris, perseveravitque in episcopatu XLVI p annos.

ANNOTATA.

a Vide Commentarii prævii numerum 8.
b Vide Comment. prævii numerum 10.

c Pugnare videntur, inquit Dominicius in citato sæpius libro, cum Sidonii episcopi mente hæc Acta, dum Sancti nostri patrem gentilitatis ritu detentum hic referunt, quem nihilominus, si idem ille sit, ac Tonantius Ferreolus, cujus idem præsul in libro 2, Epist. 9 meminit, de recta fide non secus ac genitores ejus bene sentientem insinuat; quia tamen, ut ex eodem auctore Sidonio colligitur, is Tonantius Ferreolus admodum juvenis, ac teneræ ætatis erat tunc cum Sidonius scriberet, fieri potuit, ut, Gothis Septimania, Occitania inferioris parte potitis, Arrianam fidem amplexus fuerit, aut horum Actorum auctor, dum Firmini patrem apud Gothos degentem audivit, eorum quoque dogmatibus hunc imbutum sibi suaserit; ut eo magis beati Viri, quem laudabat, virtutem extolleret, quo a parentum fide longe alienum repræsentaret. *Dominicii opinioni Bailletus, Novæ Galliæ Christianæ editores, Historiæ Litterariæ Franciæ auctores et Continui suffragari videntur, qui in suis de Sancto nostro elogis ne verbum quidem de ipsius parentum hæresi loquuntur, quin imo Novæ Galliæ Christianæ editores S. Firminum usque ad duodecimum annum a parentibus piè educatum fuisse dicunt.*

d Apud Lucam cap. 14, v. 26.

e Bailletus, Novæ Galliæ Christianæ editores et Historiæ Litterariæ Franciæ auctores de hac Sancti fuga altum silent, et Sanctum nostrum et Ferreolum fratris sui filium ad Roricium Usetiensem episcopum et S. Firmini patrum, ut literarum studio sese traderent, a parentibus fuisse missos, ferunt.

f Sancti Ferreoli Acta, de quo in Opere nostro in Prætermisssis ad diem primam Aprilis mentio habetur, in Operis supplemento ad iv Januarii diem dabimus. Fuit hic filius celeberrimi Ansberti, fratris S. Firmini, per quem Ansbertum regum Francorum secundæ ac tertix stirpis originem cum prima connectunt quidam genealogi, ut apud laudatos Dominicium, Bouchetum et apud Jordanum in libro, cui titulus: Critique de l'Origine de la Maison de France est videre.

g De Roricio seu Rorico Usetiensi episcopo et Sancti nostri patruo consule in Opere nostro Prætermisssis ad hunc diem xi Octobris.

h Vide Comment. prævii num. 10.

i S. Firminum anno ætatis 20 a Roricio Usetiensi episcopo ad sacerdotium et sequenti anno ad episcopatum contra leges Ecclesiasticas promotum fuisse, etiam Bailletus et Novæ Galliæ Christianæ editores referunt.

k Hæc Sancti cum Angelo colloquia in Fabularum numero Dominicius reponit, cui Bailletus, Novæ Galliæ Christianæ editores et Historiæ Litterariæ Franciæ auctores merito suffragantur.

Arelatæ urbs Galliæ in Provincia Ar-

chiepiscopalis, ad sinistram Rhodani fluvii oram sita. A. ASONTMO.

m Avenio urbs Galliæ in Provincia ad Rhodanum fluvium, archiepiscopatus titulo sub summi Pontificis Dominio insignis.

n Auratium melius Arausio urbs Galliæ in sui nominis provincia episcopalis sub archiepiscopo Arelatensi.

o Sancti nostri episcopi ordinationem ab episcopis Arelatensi, Avenionensi et Arausionensi peractam canonicis constitutionibus repugnare contendit supra laudatus Faber ex eo, quod Usetiensi episcopus non Arelatensi, sed Narbonensi Metropolitæ secundum veteres provinciarum notitias esset subditus, cujus auctoris rationes sequenti ratiocinio Dominicius citati libri pag. 123 impugnat: Attamen si rei gestæ tempus expendisset (Faber) erectam scilicet Gothis Usetiam, quæ ratione Ecclesiastica disciplina civilem Provinciarum normam ex auctoritate principum secuta sit, peractam ab his præsulibus Ferreoli ordinationem legitimam putaret; nam ut a Chlodoveo Tholosa eadem expeditione Francorum imperio adjecta, non Narbonensem, quæ adhuc sub Gothorum dominio remansit, sed Bituricensem metropolim agnovit, sic Usetia non Narbonensi, sed Arelatensi uti viciniore, ac jam Francis ab anno 536 addictæ paruit, idque aperte insinuat Gregorius Turonensis. Asserit enim defuncto Ferreolo Usetiensi Albinum extra regis consilium Dynamii studio in ejus locum fuisse subrogatum: at Dynamius rector erat Provincia, quæ in Sigeberti regno censebatur, ut ex eodem Gregorio constat, dum in administratione Provincia Albinum in locum Jovini subrogatum narrat, Sigeberto vero successerat Childebertus, qui post Albini, tribus tantum mensibus episcopatu Usetiensi functi, decessum, Jovinum regio præcepto successorem ei designaverat, contra quem Marcellus Felicis senatoris filius insurrexit, qui convocatis comprovincialibus per consilium Dynamii episcopus Usetiensi est ordinatus, ab episcopis scilicet Provincia, cui præerat Dynamius, ac per consequens a Viennensibus, in Childeberti regno constitutis. Non ergo provinciarum ordinem turbavit Firminus, dum Ferreolum nepotem suum ab Arelatensi, Avenionensi, et Arausiano episcopis consecrandum censuit. Quod si non hac Faber vincitur ratiocinatione, negare certo non potest, tunc temporis Arelatensi episcopo Romanos Pontifices per Gallias vices suas demandasse, ac per consequens ordinandorum ubique per hunc tractum præsulum auctoritatem, quam olim Viennensi et utraque Narbonensi Zosimus epistola sua circumscripterat; id testatur Vigilius Papæ decretum ad Auxanium Arelatensem episcopum datum anno 545, qua deinde gratiam in Sapaudo renovavit Pelagius anno 557, ut ipsius Pelagii ad Childebertum regem docet epistola: at inter hæc spatia Firminum decessisse satis constat.

p Pro numero chronico XLVI pronendus est numerus XVI: quod mendum facile irrepit; nam cum literis chronicis per XVI annos, qui ab anno 537, quo sedem hanc Sanctus adiit, usque ad annum 553, quo ex hac vita migravit, continuo decurrunt, sanctam Præsulem episcopatum tenuisse, scripsisset biographus, inter denarium numerum x et quinarium v quinquagenarius l ab imperitis amanuensibus fuit adjectus,

DE